

בזמן המודרני המושג יִגְבֵּל הפך לציון תקופה מסויימת ולא כל כך מוגדרת של אירועים, מעשים ושמחות – ואיבד את עיקר ציוויו בכל הקשור לשחרור מעבדות מוצהרת וכפויה וגם פסק מלהגן על ביתו ורכושו של תושב שנקלע לקשיים. הפשוטא בתהילים כה; גם המחוקק המודרני יוכל ללמוד משהו שאולי יקל על שכבות אוכלוסיה במצוקה. **מדרכי מלען**

מכתבי קוראים...

“פסילות מזריע” – הרהורים

רובנו, הרפתנים, מתעלמים לחלוטין מהסעיף הקטן המופיע בחשבונית של “שיאון” שנקרא “פסילות מזריע”. מתעלמים משום שהסך לחיוב (20%) נראה להם רף גבוה שלא יגיעו אליו ואין צורך להשקיע יותר מדי אנרגיה בלהרהר אם בכלל יש לסעיף זה מקום על גבי החשבונית. “פסילות מזריע” הן בהחלט נושא ראוי לבחינה, לימוד והפקת לקחים, אבל בשום אופן אין לו מקום על גבי החשבונית.

במשך יותר מעשרים שנותי כרפתן נתקלתי בעשרות ואולי מאות מקרים שבהם טעה המזריע. המזריע לא טעה משום שהוא חלילה לא מקצוען דיו, אלא משום שישגן כנראה תופעות שהמדע (מה לעשות?) עדיין לא פיענח וספק אם יפענח עד תום אי-פעם. המזריע טועה בדיוק כמו שהרפתן טועה ובדיוק כמו, כן, גם הרופא.

המערכת הזאת – המעגל הקטן: רפתן, מזריע, רופא – אמורה לעבוד ביחד ובשיתוף פעולה מלא (מעט אימון לא זויק) על מנת לקדם את הרפת המקומית ובתוך כך לתרום גם לענף כולו. זאת מערכת שנמצאת בתהליך למידה אינסופי.

בשום אופן אין מקום להתחשבות בנושא שהוא בעייתי ולא ברור די צרכו. בהרצאות הרבות ששמעתי בנושא זה, טורחים אנשי המקצוע (בניהם נציגיה של ‘שיאון’) להסביר

לא צריך להיות בלש גדול כדי להבין, אפילו מתוך מעט ההסברים במילונים הלועזיים המובאים כאן, שמילת המפתח ל-jubilee האנגלי ואבות אבותיו הרומיים והיווניים כולם נולדו מן היובל העברי. מאז, ועם ייסוד הכנסיה הרומית-קתולית במאות הראשונות לספירת הנוצרים, השתמשו גם בתנ"ך בכלל ובמזמורי התהילים, בפרט – הכל בתרגום לשפה הרומית (לטינית) וגם זאת לאחר תירגום ראשון מן המקור העברי ליוונית (תרגום השבעים הידוע). שימו לב לציון פרקי תהילים ס'ו וגם ק', שבגירסה הלטינית מתחילים = *Jubilare Deo* = הריעו לה'. במשך הזמן נעשו התאמות מעניינות מבחינה היסטורית כי באו לפתור בעיות של ניהול דתי ופוליטי של ציבור מאמינים גדל והולך (אפילו השתמשו ברעיון היובל בהקשר לחטא ועונשו ושחרור מעונש על תנאי, עד כמה שיכולתי להבין).

1. The third Sunday after Easter; so called because in the primitive church divine service began with the words of the 66th Psalm, *Jubilate Deo*.
2. The 100th Psalm; so called from the first word in the Latin version.
- jū'bi-lāte*, *v.i.* [*L. jubilatus*, pp. of *jubilare*, to shout for joy, from *jubilum*, a wild cry.] To rejoice; to exult.
- jū'bi-lā'tion*, *n.* The act of exulting; rejoicing.
- jū'bi-lee*, *n.* [M.E. *jubilée*; OFr. *jubilée*; LL. *jubilaeus*; Gr. *ἰβήλαιος*, from Heb. *yōbēl*, the blast of a trumpet, the sabbatical year which was announced by the blast of a trumpet.]
 1. Among the ancient Jews, every fiftieth year, following an interval of seven sabbaths of years, at which time all slaves of Hebrew blood were liberated, and all lands, which had been alienated during the whole period, reverted to their former owners.
 2. A season of great public rejoicing; any occasion of joy or rejoicing.
 3. In the Roman Catholic church, a feast first instituted in the year 1300 by Boniface VIII., who proposed that it should be celebrated at the commencement of each succeeding century. The period was afterward reduced to fifty, and later to thirty-three years. Paul II. finally reduced it to twenty-five years, and since his time there has been no alteration. The jubilee is a year of indulgence in which remission from the penal consequences of sin may be obtained by those who comply with certain conditions and perform certain acts.
 4. The fiftieth anniversary of some event of public interest and importance, or the year of such anniversary; as, the jubilee of the reign of Queen Victoria.
 5. A state of joy or delight. [Rare.]
- jū'bi-list*, *n.* One who participates in the celebration of a jubilee.

שהאב אמור היה להיות מקסים 4044 שהוא פר מגזע שרולה לכל הדעות... אז איך זה נולד עגל מגזע שחור/לבן... (בנו הוודאי של הפר גבון 3652 מההורעה הקודמת...!?)

במבט נוסף לעבר כרטיס ההורעה מתבררת אמת נוספת: כן! גם הרופא טעה – בבדיקת ההריון קבע הרופא שהפרה לא הרה ושהיא נמצאת "בסביבת דרישה" וכך הגיעה קסטינה הרה למחרת שוב למזריע וההורעה שוב (הפעם עם מקסים) לשווא... היכן שיש כל כך הרבה מקום לספקות, אין מקום להתחשבות. ואם בכל זאת מתעקשים להתחשבן, אז בבקשה – לשני הצדדים.

ההפסד הכספי הנובע כתוצאה מאובדן חלב הנגרם בשל תקופת יובש קצרה (מאד), הוא הרבה יותר מדויק למדידה מפסילת מזריע וגם יקר יותר ועדיין אין בכוונתי לתבוע אותו לא מהמזריע ולא מהרופא. יפה תעשה "שיאון" אם גם היא תנהג כך.

דרור
תימורים

שפרה אפילו נתעברה לה מהורעה, מפתחת לפעמים סימני דרישה כעבור מחזור ואולי גם הלאה. סימנים אלה מצליחים לבלבל לא רק את הרפתן ההדיוט אלא אפילו, לא להאמין, גם את המזריע... ואפילו, רחמנא לצלן, כן גם את הרופא. כך קרה שאצלנו בתוך תקופה קצרה מאד אירעו שני מקרים שבהם פרות "הקדימו" את המלטתן, כמה מוזר... בפרק זמן של שני מחזורים בדיק.

מכיוון שלמרות וללא ספק כלשהו, הוולדות בשני המקרים היו "בשלים" לחלוטין (ובוודאי לא כאלה שחסרים להם חודש וחצי נוספים ברחם אימם) ומאחר שתאריך ההמלטה מתאים "בול" לתאריך ההורעה הקודמת, הרי שאין דרך להוכיח זאת אלא על ידי בדיקת דם (וגם זאת בתנאי שההורעה בוצעה על ידי שני פרים שונים) ואת זאת כמובן אין לאיש כוונה לעשות. אבל "היופי" בסיפור הזה הוא המקרה האחרון שבו המליטה הפרה קסטינה 4203 עגל ש/ל יפהפה חודש וחצי לפני המועד המתוכנן. אך אבוי, מבדיקת כרטיס ההורעה התברר

תגובה על מכתבו של דרור מתימורים

'פסילות מאריס' - הרפורים

לאחר קבלת רשות מדרור לפרסם את נתוני תימורים בנושא הזה, ובעיקר משום שנתוני תימורים קרובים מאד לנתונים הממוצעים של שאר המשקים השיתופיים, הם יהיו יותר מתאימים לשיחה ראשית לנתונים בתימורים ב-2001:

הזרעות מספר	פסילות מספר	פסילות (%)	פסילות בניתוח (%)	נכונות (%)	פסילות בהריון
93	14	15	12	91.7	41.7
386	54	14	37	100.0	40.5
479	68	14	49	98.0	40.0

הסברים לטורים:

1. אחוז פסילות=מספר פסילות/מספר הזרעות+פסילות.
2. אחוז פסילות בניתוח=לפי הגדרה במחשב מהי פסילה לא לניתוח למשל, פסילה בגלל מוגלה, פסילה שאחריה הפרה יצאה או קיבלה PG וכדומה.
3. אחוז פסילות נכונות=לפי הגדרה במחשב מהי פסילה לא נכונה, למשל אם תוך שלושה ימים הופיע דם, או חזרה תוך 3+21 ימים לדרישה חוזרת.
4. אחוזי פסילות בהריון=פרות שנפסלו אחר הזרעה, אחרי כן נמצאו הרות ע"י הרופא. בין 45%-40% מן הפרות הוגשו למזריע להזרעה בהיותן הרות. רובן בסביבות 21 יום מן ההזרעה האפקטיבית.

קצת היסטוריה

בישראל משום-מה, אולי משום שאיננו עם של איכרים, התפתח הנוהג שאיננו מכירים היטב מהי פרה דורשת והרבה רפתנים הגישו למזריעים פרות לא דורשות, הרבה מעל למקובל באירופה למשל. בתקופה "ההיא", בשנות החמישים, המזריעים עשו הכל בשביל לעזור וללמד, בדקו את הפרות בספקולום ובמישוש והפכו להיות הפר השדיך של הרפתנים החדשים. היו מקרים שרפתנים קשרו קבוצה שלמה ואמרו למזריע – "יש פה אחת דורשת, נשבע לך", ובסוף גם אחת לא נמצאה. כשהתחלנו ב"און" לרשום את העבודה הזאת, ראינו שזה לא בא בחשבון. העבודה עצומה, בזבוז עצום של זרמה, המזריע לא מגיע בזמן למשקים שבסוף היום וחיפשנו דרך לעצור את התופעה. החלטנו לעבור דרך הכיס. החלטנו שנתחיל ברף של 20% ומעליו – משלמים. זה רף גבוה כמגדר שחקים. זה רף שמעליו משהו לא בסדר. אגב, מכונות הפדומטר עובדות כמו בני האדם ומוציאות אותם הנתונים עצמם. 16-17% לא דורשות, 40% בהריון. נקודה למחשבה. חוץ מזה, הכסף לא הולך ל"אגודה המסתורית" אלא חוזר למשקים אך לא בצורה

שווה. למרבים בהגשות לא נכונות חוזר פחות ולממעטים חוזר יותר. עכשיו, תמיד אפשר למצוא איזה פרה אצל איזה מזריע שהמליטה חודש קודם, כמו שדרור כתב. מה עם 40% הפרות מתוך הפסילות שהמזריע פסל ושהיו בהריון? עשינו נסיון גדול (שהוצג בקונגרסים) והראינו, שרוב העובדים שמזריעים עליהם מתים ומי שניצל – אמו ממליטה עם חודש או פחות יובש.

על זה דרור מתלונן?
ואיך נוריד את אחוז הפסילות? האם יש לך, דרור, רעיון?

נשמח לשמוע, להקשיב ולשוחח. אנחנו פתוחים לרעיונות חדשים. בשיטת התשלום החדשה שלנו כבר שינינו את השיטה לתשלום. משלמים עבור כל פסילה אך בתשלום זעיר, של 5 שקלים. נראה איזה אפקט יהיה לכך. אולי זה יזיק משום שאנשים יחששו להגיש פרות מפוקפקות ויפסידו את הדרישה. אנו חושבים ומזמינים עוד אנשים חושבים להביע מחשבות. אני מודה לדרור על ההודמנות לספר חלק מהסיפור על פסילות המזריעים. זאת עבודת קודש שנעשית על ידי המזריעים ורק בישראל ומביאה הרבה ברכה לרפתות.

בברכה

חיים שטורמן

'שיאון'

ביקור במוזיאון הרפת ביפעת

לפני מספר שנים הקימה ההתאחדות מוזיאון לענף רפת החלב, לצד המוזיאון לראשית ההתיישבות בעמק יזרעאל אשר בקיבוץ יפעת. בתוך אותו מבנה של מוזיאון הרפת שוכן גם ארכיון הענף ובו חומר תיעודי רב־גוני למכביר אודות ראשית הענף והחלוצים שהקימוהו בארץ־ישראל בראשית המאה הנוכחית.

ביקור במוזיאון הוא תענוג וחוויה אמיתית לכל רפתן וחקלאי בכלל – אולם הוא צריך להיות חובה וחלק מתכנית הלימודים לכל התלמידים (והמורים ומדריכים), אשר בבתי הספר החקלאיים באשר הם. שעות הביקור במוזיאון הן 7.30–11.30 בימים א'–ה'. רצוי לתאם ביקור של כיתות שלמות עם החאראי על המוזיאון, הח' שלמה דורי, טלפון 6548754 – 04.